

# УКРАЇНА ПОВИННА ОБРАТИ ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА, А НЕ ОЛІГАРХІВ

**Автомобільна аварія, рейд поліції та підпал будинку: колишніх працівників Національного банку України залякують далеко за межами Києва. Заступник голови НБУ Катерина Рожкова називає це неприкритою вендетою олігархів, які хочуть скасувати реформу фінансового сектору. «Ті, хто відмовляється співпрацювати з олігархами, матимуть проблеми», – вважає Катерина Рожкова.**

Україна перебуває під потужним тиском з боку олігархів, які прагнуть повернути фінансовий сектор до його дореформеного стану. Якщо Київ піде на поступки олігархам, новий пакет підтримки від МВФ опиниться під загрозою, попереджає заступник голови НБУ Катерина Рожкова. Тим часом опір Національного банку призводить до залякування його керівників. «Це вже не низка інцидентів, це – ТЕРОР», – йдеться у прес-релізі НБУ, оприлюдненому в середині вересня. «Його мета – залякати реформаторів, минулих і теперішніх, паралізувати нашу діяльність, змусити нас мовчати».

НБУ говорить про «систематичні напади» на колишню голову НБУ Валерію Гонтареву, яка живе у неофіційному засланні в Лондоні. У ДТП посеред Лондона їй травмували ногу. Зловмисник з місця події втік. У Києві поліція вдерлася до її квартири. Автомобіль, зареєстрований на її невістку, спалили. Те саме сталося й з будинком Валерії Гонтаревої.

## ВЕНДЕТА

Прес-реліз щодо залякування колишнього працівника НБУ на фоні численних повідомлень про облікову ставку і випуск нових облігацій – таке у центральних банках трапляється не часто. У розмові з журналістами нідерландського видання *Het Financieele Dagblad* в Амстердамі, де вона відвідувала банківську конференцію, заступник голови НБУ Катерина Рожкова назвала напади на экс-голову НБУ Валерію Гонтареву «вендетою».

Імовірно, це було наслідком конфлікту між НБУ і олігархом Ігорем Коломойським. Він був головним акціонером ПриватБанку. За поданням НБУ держава націоналізувала ПриватБанк у 2015 році, під час головування Валерії Гонтаревої. НБУ провів розслідування, яке виявило в ПриватБанку дефіцит капіталу у розмірі 5,5 мільярдів доларів. Банк фактично був розграбований.

## ПОВЕРНЕННЯ МІЛ'ЯРДІВ

На думку Рожкової, наїзд і підпал – це «попередження реформаторам». «Ті, хто відмовляється врегулювати справу ПриватБанку на умовах олігархів, стикаються з проблемами», наголошує вона. Коломойський досі оскаржує націоналізацію в суді. Він прагне повернути ПриватБанк собі і закликає до компромісу. Ризик полягає в тому, що президент Володимир Зеленський, який виступав на телеканалі Коло-



Катерина Рожкова, Перший заступник Голови Національного банку України

Фото: ROGER CREMERSVOORHET FD

мойського як телевізійний комік, і прем'єр-міністр Олексій Гончарук домовляться з олігархом за рахунок інтересів України.

НБУ рішуче відхиляє будь-який компроміс. «Закон забороняє повертати націоналізовані банки колишнім акціонерам», – каже Катерина Рожкова. «Вони можуть спробувати отримати компенсацію через суди. Тоді суди повинні вирішити, чи мають колишні власники таке право».

Катерина Рожкова, яка сьогодні у Вашингтоні веде переговори з МВФ щодо нового пакету допомоги для України, підкреслює, що МВФ сприймає можливе скасування націоналізації ПриватБанку як «червону лінію». «І це логічно. Ми просимо МВФ надати Україні від п'яти до восьми мільярдів доларів. Віддавати 5,5 мільярдів з цих грошей колишнім акціонерам ПриватБанку – абсурд».

Заступник голови НБУ сама є реформатором і опонентом таких людей, як Коломойський. Один суддя вже відстороняв її від займаної посади, але після апеляції рішення суду було скасовано. «Звичайно, позов проти мене подали олігархи», – наголошує Катерина Рожкова. Чи не боїться вона фізичних нападів? «Можливо, я наступна», – відповідає пані Катерина з посмішкою, яка незабаром зникає. «На жаль, атак зазнають усі реформатори, а не лише співробітники НБУ. Я боюся за нових депутатів (у липні в Україні пройшли вибори, де перемогла партія президента Зеленського – ред.). Вони мають продовжити реформу охорони здоров'я і енергетики, а також приватизацію. Може собі явити, як вони переживають за свою безпеку».

Прем'єр-міністр Гончарук і президент Зеленський нещодавно наголошували, що НБУ не чіпатимуть, і перемовини з Коломойським не вестимуть. «Чутки про заміну дея-

ких керівників НБУ тривають», – зазначає Катерина Рожкова. «Про це було оголошено, хоча новий закон забороняє міняти призначених керівників протягом їхньої каденції.» Крім того, під час перемовин про попередній пакет підтримки, МВФ наполягав на посиленні незалежності НБУ.

Спроби олігархів тиснути на НБУ Катерина Рожкова ще може зрозуміти. «Чому держава нас не підтримує – ось чого я не розумію. Банки сьогодні прибуткові та добре капіталізовані. Коефіцієнт капіталу – 15%. Ми бачимо, як повертається довіра людей».

## ОПЕРАЦІЯ «ОЧИЩЕННЯ»

Катерина Рожкова переконана, що економічні реформи, які частково стимулював НБУ, мали позитивні міжнародні наслідки. «Ми спостерігаємо підвищений інтерес інвесторів до наших боргових цінних паперів.» «Очищення» фінансового сектору також призвело до того, що банки знову стали здоровими й почали надавати позики, підкреслює заступник голови НБУ.

В результаті економіка функ-

ціонує краще. Економічні умови для України покращилися: ціни на енергоносії впали; ціни на сировину, яку Україна експортує, зросли. Цьогорічний врожай також вищий порівняно з минулим роком.

«Через війну структура нашої економіки дещо змінилася. Україна вже не контролює частину шахт і важкої промисловості на сході», – зазначає Катерина Рожкова. «Зараз ми експортуємо більше готових товарів замість сировини. Ми бачимо, що Україна імпортує більше обладнання, тобто виробництво зростає. Це свідчить про те, що українська економіка міцнішає та покращується. Але ця позитивна тенденція може зійти нанівець, якщо ми не будемо реформувати економіку, і якщо питання Приватбанку не буде вирішено».

Для інвесторів справа ПриватБанку є показником, вважає Катерина Рожкова. «Якщо держава в цьому випадку неспроможна захистити інтереси уряду, це означає, що економіка повертається до початкового стану, тобто держава як суб'єкт конституційних відносин не існує».

## ЧЕТВІРКА ДЕРЖАВНИХ БАНКІВ

**У 2016 році Україна під час кризи націоналізувала два банки: ПриватБанк та Укрґазбанк. «ПриватБанк є частиною фінансової системи України», – стверджує Катерина Рожкова.**

«ПриватБанк утримує 35% усіх заощаджень населення у фінансовій системі та обробляє половину всіх платежів між компаніями та фізичними особами. Під час боротьби за власність банку колишній основний акціонер Ігор Коломойський на початку цього року досяг успіху: суд вирі-

шив, що націоналізація була незаконною. НБУ оскаржив це рішення у касаційному порядку. Тим часом ПриватБанк подав позов проти Коломойського у штаті Делавер, США, з метою отримати компенсацію за шкоду, завдану банку під час виведення коштів через кіпрську філію. За ці гроші Коломойський та його партнери купували нерухомість та металургійні компанії у США. Центральний банк знову вичуває олігарха у використанні грошей вкладників ПриватБанку для підтримки власного біз-

несу. В інтерв'ю *Financial Times* Коломойський заявив, що не хоче повертати собі право власності на ПриватБанк, але хоче отримати 2 мільярди доларів компенсації. Прем'єр-міністр Олексій Гончарук стверджує, що в довгостроковій перспективі держава планує продати ПриватБанк та Укрґазбанк, а також державні банки Ощадбанк та Укресімбанк. ПриватБанк наразі прибутковий. У 2018 році банк отримав 417 мільйонів доларів прибутку проти 832 мільйонів доларів збитків у 2017 році.